

Marie Zuzana Klusáková z Bačkova

V polenském děkanském chrámu Nanebevzetí Pany Marie se zachovalo několik náhrobních kamenů z bývalého zrušeného farního kostela. V publikaci¹⁾ Filipa Plašila o tomto chrámu jsem narazil, pod fotografií náhrobního kamene, na jméno Marie Zuzany Klusáčkové z Bloenstein. Pro mě, který se zabývá rodem Klusáčků, to bylo vzrušující zjištění.

Latinský nápis na náhrobním kameni zní:

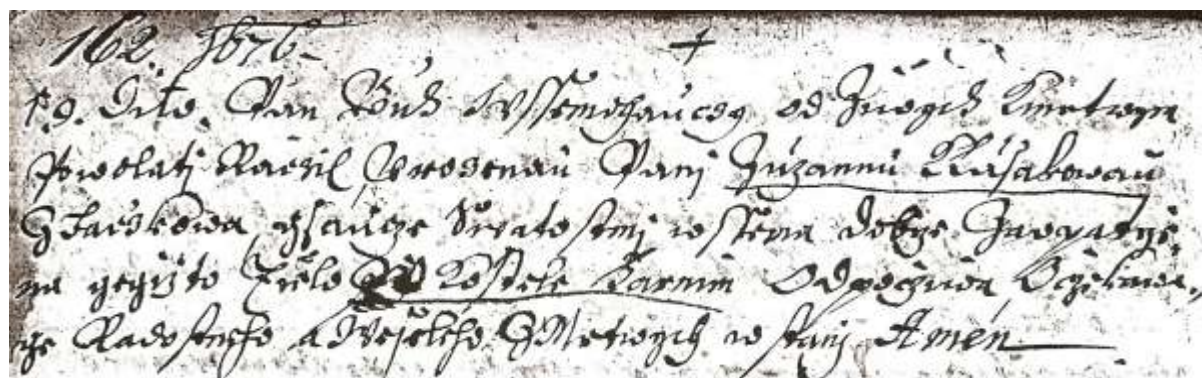
HOC POSTREMUM VOS
ALLOQUOR MISEREMINI MEI
SALTEM VOS AMICI MEI
MARIA SUSANNA KLUSAKIANA
NATA A BLOENSTEIN
AETATIS 32 ANNORUM
QUAM BREVIS HAEC VITA
QUM LONGA AETERNITATIS
CUIS ITER INVIT
HIC POLNAE HORA 9 ANTE MERIDIEM
18. MENSIS MARTII ANNO 1676
REQUIESCAT IN SANCTA PACE

TÍMTO NAPOSLEDY K VÁM
PROMLOUVÁM, LITUJTE MĚ
ALESPOŇ VY PŘÁTELÉ MOJI.
MARIE ZUZANA KLUSAKIÁNA
ROZENÁ Z BLOENSTEIN,
MAJÍCÍ 32 LET.
JAK KRÁTKÝ JE TENTO ŽIVOT,
JAK DLOUHÁ JE VĚČNOST.
JEJÍ CESTA SKONČILA
ZDE V POLNÉ V HODINĚ 9 DOPOLEDNE
18. MĚSICE BŘEZNA ROKU 1676.
AŽ ODPOČÍVÁ VE SVATÉM POKOJI.

Po jeho přečtení mě ale ihned napadlo mnoho otázek. Lze ověřit úmrtí jmenované v matrice zemřelých? Znamená polatinštěné jméno Klusakiana opravdu Klusáčková? Kde se nachází Bloenstein, resp. jde o rodiště Zuzany nebo její rodné jméno? Jakému rodu patří erb (čtvrcený znak v 1. poli 4 lilie, ve 2. poli rozkřídlená orlice, v 3. poli kotva a ve 4. poli trubka, na horním okraji znaku koruna) vytesaný na náhrobním kameni? Má snad nějakou vazbu k Jakubovi Klusáčkovi z Hrbova, v té době žijícím nedaleko Polné?

Na první otázku jsem našel rychlou odpověď. V rejstříku k matrice zemřelých pod heslem Klusáček, který jsem si kdysi vypsál v Moravském zemském archivu, jsem našel zápis: *dne 19. 3. 1676 Zuzana Klusáčková z Bečkova, pochována ve farním kostele*. Jde tedy zcela jistě o jmenovanou, která zemřela 18. 3. 1676 a o den později měla pohřeb a to v kostele jak prokazuje náhrobní kámen. Zápis v matrice je český a přináší další otázku. Kde se nachází Bečkov uvedený jako přízvisko u jména Zuzany? A proč matriční zápis naopak nic neříká o Bloensteinu?

Jak vypadá konkrétní zápis v matrice?

162. 1676

19. dito. Pán Buh Wssemohauczj od Žiwych Kmrtwym powołatj Račzil Urozenau Panj Zuzannu Klusakowau Z Bačzkowa, gsaucze Swatostmi wssemi dobrze Zaopatrzena gegižto Tělo przi Kostełe Farnim Odpocžiwa, Očzekawa-je Rađostneho a Weseleho ZMrtwych w stanj. Amen²⁾.

Rozluštění matričního zápisu umožnilo odpovědět na druhou otázku zcela jednoznačně. Zápis uvádí Zuzanu Klusákovou, nikoliv Klusáczkovou. Mýlil se jak autor rejstříku k matrikám, tak překladatel nápisu na náhrobním kameni. Ostatně již na kameni uvedené polatinštěné jméno Klusak-iana je dost vzdáleno od latinského přepisu jména Klusáčková, které by muselo, odvozené stejným pravidlem, znít Klusaczk-iana.

Z jakého byla rodu paní Zuzana a kde se nachází Bloenstein, uvedený na náhrobním kameni? Pátrání po lokalitě Bloenstein a výše uvedeném znaku však nebylo moc úspěšné. Na francouzské internetové stránce zabývající se výrobou a prodejem erbů se pod jménem Bloenstein načte znak velice podobný erbu paní Zuzany. K vlastnímu jménu Bloenstein, však informace prakticky nelze získat, obec pod tímto jménem, jak se zdá, neexistuje.

Úspěch ovšem přinesl pokus hledat jméno Bloemstein³⁾, kdy se na německém genealogickém serveru „GeneAll.net“ zjevila přímo naše paní Zuzana, uvedená zde jako Maria-Susanna von Bloemstein, s nepřesným datem narození 1640 a přesným datem úmrtí 1676. Správné datum jejího narození, jak lze přesně odvodit z nápisu na náhrobním kameni, byl rok 1644. Jejím otcem byl Adam Adalbert von Bloemstein (nar. cca 1610) a její matkou Ludmila Maxmiliána Lukavská z Lukavice (nar. cca. 1615), o jejichž životních osudech ovšem více nevíme.

Dovídáme se i další podstatnou informaci. Zuzana byla manželkou Jana Maxmiliána Klusáka z Kostelce (nar. 1625).

Ke stejnému zjištění jsme došli i z druhé strany, pátráním po přízvisku uvedeném v matričním zápise „z Bečkova“. I zde byla první informace z matričního rejstříku matoucí, protože k tam uvedenému Bečkovu nešlo žádné podstatné informace nalézt. Jiné to však bylo s pátráním po obci Bačkov, který jak se ukázalo, po roce 1650 vlastnili Klusákové z Kostelce.

Obec **Bačkov**⁴⁾ se nachází mezi městy Golčův Jeníkov a Světlá nad Sázavou, poblíž městečka Habry, v okrese Havlíčkův Brod. První zmínka o obci se vztahuje k roku 1307, kdy Bačkov nabył benediktinský klášter ve Vilémově. V roce 1421, po zničení kláštera, přešel Bačkov do majetku krále Zikmunda. Po roce 1429 jej získává Mikuláš Trčka z Lípy, který je připojil ke svému panství Světlá nad Sázavou. Jmenní hrabat Trčků bylo po zavraždění Valdštejnova generála Adama Erdmana Trčky z Lípy (kterým rod vymřel) konfiskováno na základě císařského patentu z března 1634, potvrzeném soudem v květnu 1636. Císař Ferdinand II. Bačkov jako konfiskát převedl na svého komorníka a válečného radu Dona Aldobrandina. V této době došlo

k rozdrobení světelského panství a Bačkov se stal samostatným statkem. Kolem roku 1650 se stal pánem Bačkova Albrecht Beneš Klusák z Kostelce.

Klusákové z Kostelce⁴⁾ je jméno staročeského vladyckého rodu, jehož erbem byly dva zlaté hevery k natahování kuší (později se říkalo veřeje) na modrém štítě. Jan Oldřich Klusák z Kostelce měl s manželkou Barborou Dobřenskou syna, výše uvedeného Albrechta Beneše, jenž byl fořtmistrem a později hejtmanem na Trčkovských panstvích. Když byl A. E. Trčka s Valdštejnem v roce 1634 v Chebu zavražděn, byl Albrecht Beneš vzat do vazby. Brzy byl ale propuštěn, protože mu nebylo žádné pochybení prokázáno. Jeho manželkou byla Hedvika Něnkovská z Medonos.

V roce 1625 se jim narodil syn Jan Maxmilián Klusák z Kostelce. Ten se stal posléze radou komorního soudu. Po smrti otce Albrechta Beneše v roce 1651, na něj přešel statek Bačkov. Jan Maxmilián se oženil s naší Marií Zuzanu z Bloemsteinu a ta se pak psala z Bačkova, jak je zřejmé ze zápisu v matrice zemřelých. Měl s ní v roce 1670 dceru Janu Alžbětu Klusákovou z Kostelce (†1713), která si posléze vzala Jana Rudolfa Vančuru z Řehnic(†1718) a syna Jana Václava Klusáka z Kostelce, který se narodil v roce 1674, dva roky před smrtí matky.

Po smrti Zuzany se Jan Maxmilián podruhé oženil. Druhá manželka byla Alena Bukovská z Hustiřan (†1738). S ní měl Jan Maxmilián syna Bernarta Josefa a dceru Barbaru Terezii, která si později vzala Václava Bernharda Jestřibského z Rýzmburka a na Puchlovicích.

Jan Václav Klusák z Kostelce převzal Bačkov v roce 1695, kdy zemřel jeho otec Jan Maxmilián. Jeho manželkou byla Anna Marie Koučovna z Kouče. Jan Václav zemřel v roce 1747 a byl pohřben v sedleckém klášteře, jako poslední svého rodu po meči. Po něm držela Bačkov Tereza Amchová z Borovnice, rozená Klusáková z Kostelce, manželka Matěje Amchy z Borovnice pána na Nové.

Shrňme-li výsledky našeho pátrání, můžeme konstatovat, že zesnulá byla příslušnicí patrně rakouského rodu Bloemsteinů, která se provdala do rodiny Klusáků z Kostelce, Jan Maxmilián Klusák z Kostelce, její manžel, vlastnil statek Bačkov a po něm se také Zuzana psala. Měla nejméně jednoho syna a dceru. Vazba k našemu rodu Klusáků není žádná. Snad se ale podařilo poodkrýt dávno zapomenutý osud jedné, v mladém věku zemřelé, paní i osudy jejích rodinných příslušníků a potomků.

Do dnešního dne se dožili její potomci z rodu Dobrzenských z Dobrzenicz. Jak vyplývá z rodokmenu⁶⁾ Jan Josefa Dobrzenského, byla dcera Marie Zuzany z Bloemsteinu, výše uvedená Jana Alžběta, provdaná Vančurová, matkou Václava Rudolfa Vančury z Řehnic (1703-1772). Ten byl otcem Antonína Karla Vančury z Řehnic (1737-1792) a ten Josefa Jáchyma Vančury z Řehnic (1766-1827). Jeho dcera Marie Bedřiška Vančurová (1814-1847) se provdala za Jana Josefa II. Dobrzenského z Dobrzenicz (1812-1869) a od něj je již přímá cesta přes Jana Václava II. (1841-1919), Jana Josefa III. (1870-1947) a Jana Maxmiliána (1911-1996) k dnešnímu Janu Josefovi IV. (*1946) resp. jeho synovi Janu Václavovi III. (*1976). S Marií Bedřiškou přešlo od Vančurů na Dobrzenské vlastnictví zámku v Chotěboři, který je v jejich vlastnictví a užívání i dnes. Zámek v Bačkově rovněž existuje, je ale v žalostném stavu, součástí areálu zemědělského podniku.

Quam brevis haec vita, quam longa aeternitas.

Poznámky:

1) Historie děkanského chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Polné, str. 92, Polná 2007

2) v přepisu: 162 (strana) 1676, 19. (března) *Pán Bůh všemohoucí od živých k mrtvým povolati ráčil urozenou paní Zuzanu Klusákovou z Bačkova, jsouce svátostmi všemi dobře zaopatřena, jejížto tělo při kostele farním odpočívá, očekáváje radostného a veselého z mrtvých vstání. Amen*

3) http://www.geneall.net/D/per_page.php?id=107716)

4) http://backov.aspweb.cz/historie_obce.aspx

5) <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/282037-klusak-z-kostelce>

6) <http://genealogy.euweb.cz/ancest/dobrz.html>, Miroslav Marek

Ing. Jiří Klusáček

Praha – Ruzyně

jiri@klusacek.cz

Publikováno v časopise Polensko č.3/2008, str. 21-24, na web přidáno 24. 10. 2009